

บรรณานุกรม

หนังสือ

กมล สมวิเชียร. ประชาธิปไตยกับสังคมไทย กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๖.

กมล สมวิเชียร, พัฒนาการเมืองไทย กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๖.

กมล สมวิเชียร. ศาสตร์แห่งรัฐ พระนคร : สำนักพิมพ์เคล็ดไทย, ๒๕๑๗.

กรมตำรวจ. กิจการตำรวจ อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ พ.ต.อ.พระยาอดกลสงครศิริป
(๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๐๕).

กระมล ทองธรรมชาติ. "ลัทธิทางการเมือง" รัฐศาสตร์ฉบับน้อง ๒๖ กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
ศรีเมืองการพิมพ์, ๒๕๑๖.

กระทรวงมหาดไทย. "การเข้าถึงประชาชน," คู่มือการปฏิบัติตามโครงการเร่งรัดพัฒนาชนบท
ภาคที่ ๑ หลักการและวิธีการพัฒนาท้องถิ่น เล่ม ๕. พระนคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น,
๒๕๐๘.

เกษม อุทยานิน. ความรู้เกี่ยวกับรัฐศาสตร์ พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๑.

เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์. "การปฏิวัติ ๒๔๗๕," ศัพท์การเมือง เรียบเรียงโดย ชัยอนันต์ สมุทวณิช
และคณะ พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๔.

คณะรัฐมนตรี. ประวัติและผลงานของจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ พระนคร : โรงพิมพ์สำนักนายกรัฐมนตรี,
๒๕๐๗.

คณิง ฉายชัย. คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม ๑ พระนคร : โรงพิมพ์ตรีสาร,
๒๕๑๔.

คึกฤทธิ์ ปราโมช. ม.ร.ว. "การเมืองในปัจจุบันและอนาคตของสังคมไทย," ปัจจุบันและอนาคต
ของสังคมไทย พระนคร : โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์, ๒๕๑๔.

คึกฤทธิ์ ปราโมช. ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช กับปัญหาของไทยสมัยเลือกตั้งไม่เรียบร้อย
เรียบเรียงโดย ประหยัด ศ. นาคนานา พระนคร : เกษมบรรณกิจ, ๒๕๑๑.

จรรยา สุภาพ. การเมือง พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๔.

จรรยา สุภาพ. หลักรัฐศาสตร์ : ภูมิทิศการแนวทฤษฎีและประยุกต์ กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
๒๕๑๘.

จุลจักรพงษ์, พระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้า. เจ้าชีวิต พระนคร : โรงพิมพ์อักษรเจริญทัศน์,
๒๕๐๕.

เจียม อัมพนันท์, ร.ค.อ. มหาวิทยาลัยของข้าพเจ้า พระนคร : โรงพิมพ์ไทยสัมพันธ์, ๒๕๐๑.
ชค หัสบำเรอ และปรีชา สามัคคีธรรม. ๓๕ ปีแห่งยุคประชาธิปไตย พระนคร : โรงพิมพ์
มิตรเจริญการพิมพ์, ๒๕๐๘.

เคชชาติ วงศ์โกมลเชษฐ์. หลักรัฐศาสตร์ พระนคร : โรงพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์, ๒๕๐๘.

เคื่อน บุนนาค. หาญปรีดิ์รับรชอาณาจักรสยามแด่เสนาบดีไทยคนแรก พระนคร : เสริมวิทย์--
บรรณาการ, ๒๕๐๐.

ทรงสุรเทศ, พ.อ.พระยา. "การปฏิวัติ ๒๔ มิ.ย. ๒๕," เบื้องแรกประชาธิปไตย เรียบเรียง
และจัดพิมพ์โดยสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรนรา-
การพิมพ์, ๒๕๑๖.

เทพหัสดิน ณ อยุธยา, พระยา. "ข้าพเจ้าไม่ได้เป็นกบฏ," เบื้องแรกประชาธิปไตย เรียบเรียง
และจัดพิมพ์โดยสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรนรา-
การพิมพ์, ๒๕๑๖., หน้า ๒๑๔ - ๒๔๒.

ไทยน้อย. ๒๕ คติกถา กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประมวลสาส์น, ๒๕๑๓.

ไทยน้อย. ประสบการณ์ ๓๕ ปีแห่งประชาธิปไตย พระนคร : แพร่พิทยา, ๒๕๐๕.

นรนิติ เศรษฐบุตร และโกสินทร์ วงศ์สุววัฒน์, ดร. เมืองไทยในระบอบรัฐสภา กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์แพร่พิทยาอินเตอร์เนชันแนล, ๒๕๑๗.

นิมิตรมงคล นวรัตน์, ม.ร.ว. "ชีวิตของกบฏและการตั้งศาลพิเศษ," เบื้องแรกประชาธิปไตย
เรียบเรียงและจัดพิมพ์โดยสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
มิตรนราการพิมพ์, ๒๕๑๖. หน้า ๒๔๖ - ๒๗๕.

นิมิตรมงคล นวรัตน์, ม.ร.ว. ชีวิตแห่งการกบฏ ๒ ครั้ง พระนคร : โรงพิมพ์อักษรเจริญทัศน์,
๒๕๕๕.

เนตร เขมะโยธิน, พลเอก. งานไถ่คืนของพันเอกโยธี พระนคร : เกษมบรรณกิจ, ๒๕๑๐.

ประถศ นันทีตะกุล. "ปกิณฑการ เมือง," การ เมืองและสังคม กรุงเทพฯ : หน่วยผลิตเอกสาร
มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๕.

- ประยูร สิทธิพันธ์. ประวัติศาสตร์การเมืองไทย พระนคร : โรงพิมพ์มิตรสยาม, ๒๕๑๑.
- ประยูร ภมรมนตรี, พล.ท. "ระลึกความหลังถึง พล.ต.อ.หลวงอดุลย์ ๑," อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ พลตำรวจเอกหลวงอดุลย์ อดุลยจรัส พระนคร : โรงพิมพ์กรมตำรวจ, ๒๕๑๓.
- ประเสริฐ แยมกลิ่นฟุ้ง. "สังคมวิทยาการเมืองระบอบประชาธิปไตยในแง่สังคมวิทยา," การเมืองและสังคม กรุงเทพฯ : หน่วยผลิตเอกสารมหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๔.
- ประเสริฐ รุจิรวงศ์, พล.ต.อ. กรมตำรวจไทย พระนคร : โรงพิมพ์กรมตำรวจ, ๒๕๑๔.
- ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ. "ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเมืองไทย," การเมืองและสังคม กรุงเทพฯ : หน่วยผลิตเอกสารมหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๔.
- ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ. "สาธารณรัฐฟิลิปปินส์," การเมืองการปกครองเอเชียโดยเปรียบเทียบ กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๔.
- ปรีดี พนมยงค์. "ความเป็นไปภายในคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์," เบื้องแรกประชาธิปไตย รวบรวมและจัดพิมพ์โดยสมาคมนักศึกษาแห่งประเทศไทย กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรนราการพิมพ์, ๒๕๑๖.
- ณิน ชุณหะวัณ, จอมพล. ชีวิตกับเหตุการณ์ของจอมพลณิน ชุณหะวัณ พระนคร : โรงพิมพ์-ประเสริฐศิริ, ๒๕๑๓.
- พงศ์เพ็ญ ศกุนตาทย์. ประชาธิปไตยกับการเมืองไทย พระนคร : โรงพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๒๕๑๖.
- พทยา สายหู. "การปกครองกับสังคม," มหาวิทยาลัยฉบับ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๑๖ กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บริษัทพิช จำกัด, ๒๕๑๖.
- พลัง สยามพล. รัฐบาลศึกษา กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จรลสนิทวงศ์, ๒๕๑๔.
- พายัพ โรจนวิภาต. ยุคหมิ่น สมุทรปราการ : สำนักพิมพ์สอ เสถบุตร, ๒๕๑๕.
- มนัส จารุภา. "เมื่อข้าพเจ้าเจ้จอมพล," เบื้องแรกประชาธิปไตย เรียบเรียงและจัดพิมพ์โดยสมาคมนักศึกษาแห่งประเทศไทย กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรนราการพิมพ์, ๒๕๑๖.

รัฐบาลไทย. ประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๐๕ พระนคร : โรงพิมพ์สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๑๐.

ละเอียดย พิบูลสงคราม. "บันทึกความทรงจำ," เบื้องแรกประชาธิปไตย เรียบเรียงและ
จัดพิมพ์โดย สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรนรา-
การพิมพ์, ๒๕๑๖.

ละเอียดย พิบูลสงคราม. "แคตตาล็อกเพื่อนรักจอมพลป.,"
อนุสรณ์ในงานพระราชเพลิงศพ
พลตำรวจเอกหลวงอดุลย์ อดุลยจรัส พระนคร : โรงพิมพ์กรมตำรวจ, ๒๕๑๓.

วิชัย สุวรรณรัตน์. "การปฏิวัติ, รัฐประหารและกฎหมายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง
พ.ศ. ๒๔๗๕," สัปดาห์การเมือง เรียบเรียงโดย ชัยอนันต์ สมุทวณิช พระนคร :
ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๔.

วิเทศกรณีย์. ยุคหมิ่นพิ พระนคร : สำนักพิมพ์ประชาคม, ๒๕๐๓.

วิเทศกรณีย์. เหตุการณ์ทางการเมือง ๔๓ ปี แห่งระบอบประชาธิปไตย กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์รวมการพิมพ์, ๒๕๑๔.

เสฐียรพร คุศิวิทักษ์. "รัฐสภา-ภูมิหลังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รุ่น พ.ศ. ๒๔๗๖ - ๒๕๑๗,"
สัปดาห์การเมือง เรียบเรียงโดย ชัยอนันต์ สมุทวณิช พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช,
๒๕๑๔.

สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหาร นครหลวง : โรงพิมพ์เกษมสุวรรณ, ๒๕๑๔.

สมพร แสงชัย. "ปัญหาอุทกภัยทางการเมืองในประเทศไทย," ปัจจุบันและอนาคตของ-
สังคมไทย พระนคร : โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์

สมุท สรักชกะ. ๒๖ การปฏิวัติไทยและรัฐประหารสมัย ๔๗ - ๑๗ พระนคร : โรงพิมพ์สื่อ-
การพิมพ์, ๒๕๐๗.

สรวิจ แสงวิเชียร และวิมลพรรณ ปัทมวิชัย กรณีสวรรคต ๙ มิถุนายน ๒๔๘๕ กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์กรุงสยามการพิมพ์, ๒๕๑๗.

สว่าง ลานเหลือ. ๓๗ ปีแห่งการปฏิวัติ พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๑๔.

สิริ เปรมจิตต์. ประวัติรัฐธรรมนูญไทย พระนคร : โรงพิมพ์ประจักษ์วิทยา, ๒๕๑๐.

สิริ เปรมจิตต์. ประวัติศาสตร์ไทยในระบอบประชาธิปไตย ๓๐ ปี พระนคร : โรงพิมพ์เพื่ออักษร,
๒๕๐๕.

สุจิต บุญบงการ. "ผู้นำพลเรือนกับประชาธิปไตยในไทย," รัฐศาสตร์ : รัชนีอง ๒๕

กรุงเทพ ฯ : โรงพิมพ์กราฟิกอาร์ต, ๒๕๑๖.

เสน่ห์ จามริก. แนวความคิดทางการเมืองจากเปลโตถึงปัจจุบัน นครหลวง ฯ : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๕.

เสน่ห์ ศรีเมือง. การเมืองเรื่องนายก ฯ กรุงเทพ ฯ : โรงพิมพ์ศึกษาสัมพันธ์, ๒๕๑๗.

เสนีย์ ปราโมช, ม.ร.ว. แผนการเมือง พระนคร : โรงพิมพ์กฤษณปรกรณ์, ๒๕๑๓.

แสงประทีป. การนองเลือดในรัฐธรรมนูญไทย กรุงเทพ ฯ : อมรการพิมพ์, ๒๕๑๖.

แสวง เสนาณรงค์, พล.ท. "พัฒนาการเมืองเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ," รวมบทความทาง-
การเมือง เล่ม ๔ พระนคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, ๒๕๑๓.

อมร รักษาสัจย์ และโสรัจ สุจริตกุล. (เรียบเรียง). การบริหารงานบุคคลในประเทศไทย
พระนคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๐๕.

อนันต์ เสนาจันทร์, พ.ต.ต. และคณะ อ.ตร.อัครราช กรุงเทพ ฯ : โรงพิมพ์โพธิ์สามต้น, ๒๕๑๗.

อนันต์ เสนาจันทร์, พ.ต.ต. คนนอกคอก กรุงเทพ ฯ : โรงพิมพ์ทางหุ้นส่วนจำกัดศึกษาสัมพันธ์,
๒๕๑๗.

ออร์แกนส์กี, เอ.เอฟ.เค. ลำดับขั้นของการพัฒนาการเมือง แปลโดย จิตรวิทย์ นาคสุภา
กรุงเทพ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๖.

อานนท์ ปุณฺทริกภา. "กรณีแมนฮัตตัน," เมืองแรกประชาธิปไตย เรียบเรียงและจัดพิมพ์โดย
สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย กรุงเทพ ฯ : โรงพิมพ์มิตรนราการพิมพ์, ๒๕๑๖.
หน้า ๔๖๖ - ๔๗๗.

วารสาร

"การตำรวจไม่รู้ว่าใครแทรกใครกันแน่," สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ วันอาทิตย์ที่ ๑๕ (กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕).

คึกฤทธิ์ ปราโมช. "ถางแพ้วของรัฐบาล," สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๓๔

๑๐ (กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐).

"เงินของท่าน : วิธีที่รัฐบาลจะจ่าย," ประชาชาติ (รายสัปดาห์) ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๕๑

๑๔ (สิงหาคม ๒๕๐๔).

จรูญ สุภาพ. "การวิเคราะห์ทางการเมือง," วารสารสังคมศาสตร์ ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๓

(กรกฎาคม ๒๕๑๓).

ช.นนท์. "หวยจรเซ - ๗๘," ฟ้าเมืองไทย ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๓๗๒ วันพฤหัสบดีที่ ๒

(พฤษภาคม ๒๕๑๘).

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. "โลกทัศน์ของฮอบบส์," วารสารสังคมศาสตร์ ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๓

(กรกฎาคม ๒๕๑๓).

"ตำรวจไทย ตำรวจไคร," จตุรัส ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๘ วันอังคารที่ ๒ (กันยายน ๒๕๑๘).

"ตำรวจประจำท้องถิ่น : อิเหนาก็เอาเสียเอง," ประชาชาติ (รายสัปดาห์) ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๘๔

๔ (กันยายน ๒๕๑๘).

โต๊ะ บุญรัตนพันธ์, ร.ค.ค. "ตำนานตำรวจไทยโดยย่อ," ตำรวจ เล่ม ๒ ตอนที่ ๕

(มิถุนายน ๒๕๗๖).

ทวี แรงขำ. "พรรคการเมืองกับการพัฒนาโยบายความมั่นคงของชาติ," รัฐาภิวัตร

เล่มที่ ๔ ฉบับที่ ๒ (เมษายน ๒๕๑๐).

"ทำเนียบข้าราชการตำรวจบางตำแหน่งสมัยกรุงศรีอยุธยาและสมัยกรุงรัตนโกสินทร์,"

ส่งเสริมวิชาการ ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๔ (พฤศจิกายน ๒๕๐๘).

ปฐม มณีโรจน์. "ข้าราชการประจำกับการเมืองระบบพรรค," วารสารพัฒนาบริหารศาสตร์

ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม ๒๕๑๗).

ประเสริฐ รุจิรวงศ์, พล.ต.อ. "ประวัติตำรวจไทยยุคโบราณ," ส่งเสริมวิชาการ ปีที่ ๑

ฉบับที่ ๑ (สิงหาคม ๒๕๐๘).

ประเสริฐ รุจิรวงศ์, พล.ต.อ. "ประวัติตำรวจไทยยุคปฏิรูป," ส่งเสริมวิชาการ ปีที่ ๑

ฉบับที่ ๓ (ตุลาคม ๒๕๐๘).

ประเสริฐ รุจิรวงศ์, พล.ต.อ. "ประวัติตำรวจไทยยุคปัจจุบัน," ส่งเสริมวิชาการ ปีที่ ๑

ฉบับที่ ๔ (พฤศจิกายน ๒๕๐๘).

ปรีดี บุญซื่อ. "ราชการบริหารกับการเมืองไทย," สังคมศาสตร์ปริทัศน์ (ฉบับนิสิตนักศึกษา)

ฉบับที่ ๕ (กุมภาพันธ์ ๒๕๑๓).

- "เลือกตั้ง ๑๕ บรรยายการ เมืองน้องไปพม่า," ประชาชาติ ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๑๒๗
สกล สติชัยฤทธิการ, พ.ศ.ท. "ตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจ," วารสารรัฐประศาสนศาสตร์
ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๑ (กรกฎาคม ๒๕๐๔).
- "สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วประเทศ ๔ เม.ย. ๑๕," ประชาชาติ ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๑๒๘
๒๕ (เมษายน ๒๕๐๕).
- สุจิต บุญบงการ. "วิธีการศึกษาแบบพฤติกรรมในทางรัฐศาสตร์," รัฐศาสตร์สาร ปีที่ ๑
ฉบับที่ ๑ (พฤศจิกายน ๒๕๐๕).
- "หลักสูตรเกี่ยวกับการอบรมตำรวจ" ส่งเสริมวิชาการ ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๓๐ - ๓๖ (มกราคม -
กรกฎาคม ๒๕๑๑).
- อนันต์ เสนาจันทร์, พ.ศ.ท. "ตำรวจของประชาชน," ปช.ปช. ฉบับที่ ๑ ปีที่ ๑
อารี, "เอม.วี.ที. หรือ เค.อี.บี. เหล่าเก่าในขวกใหม่," สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ปีที่ ๖
ฉบับที่ ๒๔

หนังสือพิมพ์รายวันและบทความ

<u>รวมประชาชาติ</u>	วันที่ ๒๕ - ๓๑ มีนาคม ๒๕๐๔
<u>รวมประชาชาติ</u>	วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๐๔
<u>รวมประชาชาติ</u>	วันที่ ๔ - ๗ สิงหาคม ๒๕๐๔
<u>รวมประชาชาติ</u>	วันที่ ๑๖ - ๒๐ สิงหาคม ๒๕๐๔
<u>รวมประชาชาติ</u>	วันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๐๔
<u>รวมประชาชาติ</u>	วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๕
<u>รวมประชาชาติ</u>	วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๐๕
<u>รวมประชาชาติ</u>	วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๐๕
<u>รวมประชาชาติ</u>	วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๐๕
<u>รวมประชาชาติ</u>	วันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๐๕
<u>รวมประชาชาติ</u>	วันที่ ๓ - ๕ มิถุนายน ๒๕๐๕
<u>รวมประชาชาติ</u>	วันที่ ๑๗ - ๑๘ มิถุนายน ๒๕๐๕

<u>รวมประชาชาติ</u>	วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๕
<u>เคลิโหม</u>	วันที่ ๒๕ - ๓๑ มีนาคม ๒๕๑๔
<u>เคลิโหม</u>	วันที่ ๑๖ - ๒๐ สิงหาคม ๒๕๑๔
<u>เคลิโหม</u>	วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕
<u>เคลิโหม</u>	วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๑๕
<u>เคลิโหม</u>	วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๑๕
<u>เคลิโหม</u>	วันที่ ๓ - ๕ มิถุนายน ๒๕๑๕
<u>เคลิโหม</u>	วันที่ ๑๓ - ๑๔ มิถุนายน ๒๕๑๕
<u>ไทยรัฐ</u>	วันที่ ๔ - ๗ สิงหาคม ๒๕๑๔
<u>ไทยรัฐ</u>	วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๑๕
<u>ไทยรัฐ</u>	วันที่ ๑๓ - ๑๔ มิถุนายน ๒๕๑๕
<u>เคลินิวส์</u>	วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๑๕
<u>เคลินิวส์</u>	วันที่ ๕ - ๑๗ เมษายน ๒๕๑๕
<u>ประชาธิปไตย</u>	วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๑๕
<u>ประชาธิปไตย</u>	วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๑๕

"การลอบสังหารนักการเมือง," รวมประชาชาติ วันอังคารที่ ๒ มีนาคม ๒๕๑๕, หน้า ๓.
ครูที่ปรึกษา. "ความขัดแย้งมิใช่สิ่งที่ชั่วร้าย," รวมประชาชาติ วันพฤหัสบดีที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๔,
หน้า ๓๗.

ทรงยศ. แวหงษ์. "กลืนอายุรัฐประหาร," รวมประชาชาติ วันจันทร์ที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๑๕,
หน้า ๗.

"ทำไมคนไปเลือกตั้งน้อย," รวมประชาชาติ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๑๔, หน้า ๒ - ๓.
นายนวล. "ความสำนึกของประชาชนและคำวิจารณ์ชนปวง," รวมประชาชาติ ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๔๕๕
วันพฤหัสบดีที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๑๔, หน้า ๗.

บทบรรณาธิการ. "โธ่เอ๋ยคนตำราจ," รวมประชาชาติ ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๒๒๐ วันจันทร์ที่ ๑
เมษายน ๒๕๑๕, หน้า ๖.

บทไขข่าว. "ปราบและปลอบในฟิลิปปินส์," รวมประชาชาติ วันอังคารที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๑๘,
หน้า ๔.

ประสาร นิรันดร์จรัส. "นักสู้ของประชาชนไม่เคยตาย," รวมประชาชาติ วันอังคารที่ ๒๘
มีนาคม ๒๕๑๘, หน้า ๗.

ผู้สื่อข่าวพิเศษ. รวมประชาชาติ วันศุกร์ที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๑๘, หน้า ๖.

ผู้สื่อข่าวพิเศษ. "เงื่อนงำสกปรกในกรมตำรวจ," รวมประชาชาติ วันศุกร์ที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๑๘,
หน้า ๖.

ผู้สื่อข่าวพิเศษ. "โฉมหน้าที่ไม่เปลี่ยนแปลงของตำรวจสันติบาล," รวมประชาชาติ วันอังคารที่
๔ มิถุนายน ๒๕๑๘, หน้า ๖.

ผู้สื่อข่าวพิเศษ. "บ้านเมืองของเรา," รวมประชาชาติ ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๕๓๓ วันพฤหัสบดีที่ ๑๕
มกราคม ๒๕๑๘, หน้า ๖.

ผู้สื่อข่าวพิเศษ. "ภาพเปรียบเทียบ," รวมประชาชาติ วันพุธที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๑๘, หน้า ๖.

ผู้สื่อข่าวพิเศษ. "ระวิงยุคหมิพิใหม่," รวมประชาชาติ วันอังคารที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๑๘, หน้า ๖.

ไพสันต์ พรหมน้อย. "ตำรวจหรือฆาตกร," รวมประชาชาติ ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๖๗๘ วันพฤหัสบดีที่
๑๐ มิถุนายน ๒๕๑๘, หน้า ๗.

ไพสันต์ พรหมน้อย. "ตำรวจคือใคร ?," รวมประชาชาติ วันพฤหัสบดีที่ ๑ เมษายน ๒๕๑๘,
หน้า ๗.

ไมแดง. "อ่านจสอบสวน," รวมประชาชาติ วันเสาร์ที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๑๘, หน้า ๖.

"ยังงักต้องมีการเลือกตั้ง," รวมประชาชาติ วันพฤหัสบดีที่ ๔ มีนาคม ๒๕๑๘, หน้า ๓.

วิเชียร วชิรานนท์, "แผนรัฐประหารกับการเลือกตั้ง ๔ เมษายน," รวมประชาชาติ
วันจันทร์ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘, หน้า ๗.

สัจจพันธุ์ อัดถากร. "โบว์คำตำรวจไทย," รวมประชาชาติ วันพุธที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๑๘,
หน้า ๗.

สันติ นิยมราษฎร์. "ข้าราชการกับนักการเมือง," รวมประชาชาติ วันพฤหัสบดีที่ ๔ กันยายน
๒๕๑๘, หน้า ๗.

สมชาย รบกิจ. "อะไรกันนักหนาคุณตำรวจ," รวมประชาชาติ วันเสาร์ที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๑๔,
หน้า ๗.

สมเกียรติ ตระกรุดแก้ว. "ปฏิบัติการฉ้อฉลของตำรวจยังมีอยู่," รวมประชาชาติ ปีที่ ๒
ฉบับที่ ๔๘๐ วันเสาร์ที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๑๔, หน้า ๘.

มหาตมา. "สวัสดิ์ อ.ตร., " รวมประชาชาติ วันพฤหัสบดีที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๑๔, หน้า ๗.

ปอง ประรณนา. "ข้อสังเกตและเงื่อนไขจากกรณี "สังหารโหด" พ.ต.อ.นรินทร์ วิทยาลัย,"
ประชาธิปไตย วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๑๕, หน้า ๘.

ปรีชา พงษ์ประสิทธิ์. "ภาพพจน์ของตำรวจเปลี่ยนไปหรือไม่," ประชาธิปไตย วันพฤหัสบดีที่
๓๑ กรกฎาคม ๒๕๑๔, หน้า ๕.

ธเนศวร์ สศิระ. "คำให้การของ อ.ตร., " เคล็ดใหม่ วันอาทิตย์ที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๑๕, หน้า ๓.

นเรศ นโรปกรณ์. "เขียน เขียน เขียน," เคล็ดใหม่ วันอังคารที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๑๔, หน้า ๗.

บทบรรณาธิการ. "น่าจะสายเกินไป," เคล็ดใหม่ วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๑๕, หน้า ๓.

เรือง. "เรือใบ มยุ," เคล็ดใหม่ วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๑๕, หน้า ๘.

ศิวะ รณศิริ. "ลมตะวันออก," เคล็ดใหม่ วันอังคารที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๑๔, หน้า ๕.

ศิวะ รณศิริ. "ลมตะวันออก," เคล็ดใหม่ วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๑๔, หน้า ๕.

เบิ้ม บางเม็ค. "วาเท้า วาทะ," เคล็ดนิวส์ วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๕, หน้า ๓.

พญาไม้. "ผู้รับใช้ประชาชน," บ้านเมือง วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๔, หน้า ๕.

รามสูร. "บุคคลในข่าว," ไทยรัฐ วันที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๔, หน้า ๘.

รามสูร. "บุคคลในข่าว," ไทยรัฐ วันที่ ๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๔, หน้า ๘.

รามสูร. "บุคคลในข่าว," ไทยรัฐ วันที่ ๒๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๔, หน้า ๘.

รามสูร. "บุคคลในข่าว," ไทยรัฐ วันที่ ๒๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๔, หน้า ๘.

วิทยานิพนธ์และ เอกสารทางวิชาการ

ชัชฎภัย บรมพัฒน์. "กำเนิดพรรคการเมืองในประเทศไทย," วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัย แผนกวิชา-
การปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๑. (อัครสำเนา)

- เจษฎา อรุณพัฒน์พงษ์. "ผลสะท้อนการปฏิวัติ พ.ศ. ๒๔๗๕ ที่มีต่อกระบวนการเมืองในช่วงระยะเวลา พ.ศ. ๒๔๗๕ ถึง พ.ศ. ๒๔๘๕," วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๖. (อัครสำเนา)
- ธงไชย แสงประคับ, ร.ต.ต. "การศึกษาเชิงเปรียบเทียบพรรคการเมืองไทยศึกษาเฉพาะกรณีพรรคเสรีนิยมกับพรรคสหประชาไทย," วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๗. (อัครสำเนา)
- ปริญญา อุดมทรัพย์. "วิเคราะห์บทบาททางการเมืองของทหารภายในประเทศไทย," วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๘.
- วรสิทธิ์ โรจนพานิช. "การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและผลสะท้อนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร," วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๗. (อัครสำเนา).
- สศศิริ พรประสิทธิ์, ร.ต. "การบริหารงานบุคคลกรมตำรวจไทย," วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๑. (อัครสำเนา).
- สุชิน ศันติกุล. "ผลสะท้อนทางการเมืองของรัฐประหาร พ.ศ. ๒๔๘๐," วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๗. (อัครสำเนา).
- สุเทพย์ ศิริคุณ. "กบฏวังหลัง (๒๖ ก.พ. ๒๔๘๔)," วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๔. (อัครสำเนา).
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. "การเมืองการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง (พ.ศ. ๑๘๙๓ - ๒๔๗๕)," ตำราประกอบคำบรรยายคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๔. (อัครสำเนา).
- ทินพันธุ์ นาคะตะ. ดร. "ความชอบธรรมและความหวังของไทย," เอกสารวิจัยส่วนบุคคลและตำราประกอบคำบรรยาย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๔. (อัครสำเนา).
- ธีรบูล จิตตารัตน์, พล.ต.ต. "อำนาจหน้าที่ของตำรวจ," เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, ๒๕๐๘. (อัครสำเนา).
- นิพนธ์ บุญยุกณะ, พ.ต.อ. "การบริหารงานตำรวจ," ตำราประกอบคำบรรยายวิชาบริหารงานตำรวจ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๖. (อัครสำเนา).

วิทยุ - โทรทัศน์

บทความพิเศษ กองสำรวจประชาคมติ กรมประชาสัมพันธ์ ออกอากาศทางสถานีวิทยุแห่งประเทศไทย

ในวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๑๔ เวลา ๗.๓๐ - ๘.๐๐ น.

การสัมภาษณ์ นายแพทย์โอภาส ธรรมวานิช ในรายการพิเศษของกระทรวงมหาดไทย ทางสถานี

โทรทัศน์ ของ ๕ วันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๔.

พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศและแจ้งความกระทรวง

"พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลพิเศษ พ.ศ. ๒๔๗๖," ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๕๐ (๒๕ ตุลาคม ๒๔๗๖),
หน้า ๒๐๒.

"พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลพิเศษ พ.ศ. ๒๔๗๖," ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๕๐ (๑๖ พฤศจิกายน ๒๔๗๖),
หน้า ๒๓๕ - ๒๓๘.

"พระราชบัญญัติว่าด้วยคอมมิวนิสต์ พ.ศ. ๒๔๗๖," ราชกิจจานุเบกษา แผนกฎีกา เล่มที่ ๕๐ ตอนที่ ๒
(๒ เมษายน ๒๔๗๖), หน้า ๑๐.

"พระราชบัญญัติป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ ฉบับที่ ๒," ราชกิจจานุเบกษา แผนกฎีกา
เล่มที่ ๘๒ ฉบับที่ ๑๔ (๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒), หน้า ๑๒๒ - ๑๓๗.

"พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ พ.ศ. ๒๕๐๔," ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๘๒
ตอนที่ ๒๑ ฉบับพิเศษ (๒ กันยายน ๒๕๐๔), หน้า ๓ - ๓๗.

"พระราชกฤษฎีกากำหนดอัตราเงินเดือน กำหนดคุณสมบัติพื้นฐาน วิธีคัดเลือก วิธีสอบคัดเลือก
บรรจุ การเลื่อนเงินเดือน การแต่งตั้ง และการออกจากราชการของข้าราชการตำรวจ
พ.ศ. ๒๕๐๐," ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๗๔ ตอนที่ ๑๐๖ ฉบับพิเศษ วันที่ ๑๒
ธันวาคม ๒๕๐๐, น.๑๘.

คำสั่งกระทรวงฉบับที่ ๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๒๘ ตอนที่ ๗๑ ฉบับพิเศษ (๓๐ พฤศจิกายน
๒๔๘๕), หน้า ๑.

ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑. ราชกิจจานุเบกษา แผนกฎีกา เล่มที่ ๗๕ ตอนที่ ๘๑ ฉบับพิเศษ
(๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑), หน้า ๓.

ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๓๐. เรื่องแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ,
กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๐๘ ราชกิจจานุเบกษา แผนกฏีกา เล่มที่ ๔๙ ตอนที่ ๖๖
ฉบับพิเศษ (๒๕ เมษายน ๒๕๑๕), หน้า ๑ - ๒๓.

ประกาศแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี ราชกิจจานุเบกษา แผนกฏีกา เล่มที่ ๕๕ ตอนที่ ๕๘
(๑๖ ธันวาคม ๒๕๑๑), หน้า ๓๐๖.

ประกาศแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี. ราชกิจจานุเบกษา แผนกฏีกา เล่มที่ ๖๒ ตอนที่ ๓๗
(๑ กันยายน ๒๕๑๘), หน้า ๕๐๗.

ประกาศแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี. ราชกิจจานุเบกษา แผนกฏีกา เล่มที่ ๖๓ ตอนที่ ๕๖ ฉบับพิเศษ
(๒๖ สิงหาคม ๒๕๑๙), หน้า ๑.

ประกาศแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี. ราชกิจจานุเบกษา แผนกฏีกา เล่มที่ ๗๔ ตอนที่ ๔๐
(๒๔ กันยายน ๒๕๓๐), หน้า ๔.

ประกาศปลด ตั้งและย้ายนายตำรวจ, ประชุมกฎหมายประจำศก เล่มที่ ๕๕ พุทธศักราช ๒๕๓๕
กรุงเทพ ฯ : โรงพิมพ์นิติเวช, ๒๕๓๓, หน้า ๓๓๑ - ๓๓๓.

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๗๔ ตอนที่ ๒๖ ฉบับพิเศษ
(๒ มีนาคม ๒๕๓๐), หน้า ๔.

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องแต่งตั้งข้าราชการ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๖๔ ตอนที่ ๔๔
(๑๐ กรกฎาคม ๒๕๒๔), หน้า ๒๔๐๕ - ๒๔๐๖.

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องแต่งตั้งข้าราชการ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๖๕ ตอนที่ ๑
(๑ มกราคม ๒๕๒๕), หน้า ๘.

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องให้ข้าราชการพ้นจากตำแหน่งและแต่งตั้งข้าราชการ ราชกิจจานุเบกษา
เล่มที่ ๗๐ ตอนที่ ๒๕ (๑๒ พฤษภาคม ๒๕๒๖), หน้า ๒๐๑๑ - ๒๐๑๒.

ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดหน่วยงานเขตอำนาจการรับผิดชอบและเขตพื้นที่การปกครอง
ของหน่วยราชการในกรมตำรวจ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๗๒ ตอนที่ ๖๓
(๒๓ สิงหาคม ๒๕๒๘), หน้า ๑๕๕๖ - ๒๐๓๗.

แจ้งความกระทรวงมหาดไทย เรื่องแต่งตั้งผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย.
ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๗๒ ตอนที่ ๖๓ (๒๓ สิงหาคม ๒๕๒๘), หน้า ๒๐๔๕.

แจ้งความกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้ง เลขานุการ รองเลขานุการ และ เลขานุการ นายกรัฐมนตรี

ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๓๔ ตอนที่ ๔๔ (๒๔ พฤษภาคม ๒๕๐๐), หน้า ๑๒๕๓.

แจ้งความกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้ง เลขานุการ และ ผู้ช่วย เลขานุการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง

มหาดไทย ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๔๑ ตอนที่ ๒ (๒ มกราคม ๒๕๐๓), หน้า ๔๒.

แจ้งความกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้ง เลขานุการ และ ผู้ช่วย เลขานุการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง

มหาดไทย ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๔๖ ตอนที่ ๔๔ (๒๐ พฤษภาคม ๒๕๑๒), หน้า ๑๓๕๑.

แจ้งความกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้ง ข้าราชการในสำนักงานนายกรัฐมนตรี ราชกิจจานุเบกษา

เล่มที่ ๔๑ ตอนที่ ๔ (๑๔ มกราคม ๒๕๐๓), หน้า ๕๓.

แจ้งความกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้ง ผู้ช่วย เลขานุการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๔๑ ตอนที่ ๕ (๒๔ มกราคม ๒๕๐๓), หน้า ๒๖๕.

แจ้งความกระทรวงคมนาคม เรื่อง แต่งตั้ง ผู้ช่วย เลขานุการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๔๑ ตอนที่ ๔๔ (๒๐ พฤษภาคม ๒๕๑๒), หน้า ๑๓๕๑.

ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ ๑ บทที่ ๑

ประมวลระเบียบการตำรวจภาค ๒. ประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี เล่ม ๑

Bibliography

Book

- Allen, Louis A. Management and Organization New York : McGraw-Hill
Book Company, 1958.
- Almond, Gabriel A. and Coleman, James S. (eds.) The Politics of
Developing Areas Princeton : Princeton University Press,
1960.
- Bramstedt, E.K. Dictatorship and Political Police New York : Oxford
University Press, 1945.
- Coatman, John. Police London : Oxford University Press, 1959.
- Dahl, Robert A. Modern Political Analysis Englewood Cliffs., N.J. :
Prentice-Hall, 1963.
- Deutsch, Karl W. and Foltz, William J. (eds.) Nation Building New York :
Atherton Press, 1966.
- Deutsch, Karl W. and Rieselbach, Leroy N. "Empirical Theory," in
Approaches to Study of Political Science eds. by Michael Hass
and Henry S. Jariel Scranton, Penn : Chandler, 1970.
- Dimock, Marshall E. and Dimock, Gladys O. Public Administration
New York : Rinehart & Co. Inc., 1953.
- Easton, David "Classical Theory," in Approaches to the Study of
Political Science ed. by Michael Hass and Henry S. Jariel
Scranton, Penn : Chandler, 1970.
- Easton, David. A Frame Work for Political Analysis Englewood Cliffs.,
N.J. : Prentice-Hall, 1965.
- Easton, David. The Political System New York : Alfred A. Knopf, 1953.

- Etzioni, Amitai. A Comparative Analysis of Complex Organization
The Free Press of Glencoe, Inc., 1961.
- Germann, A.C. and Gallabi, Robert R.J. Introduction to Law Enforcement
Springfield Illinois : Chales C. Thomas Publisher, 1963.
- Grazia, Alfred De. Political Behavior New York : The Free Press, 1966.
- Gurr, Ted. Why Men Rebel Princeton, New Jersey : Prienceton University
Press, 1972.
- Hutington, Samuel P. Political Order in Changing Society New Haven :
Yale University Press, 1969.
- Khan, Robert L. and Boulding, Elise (eds.) Power and Conflict in
Organization London : Tavistock Publications, Ltd., 1964.
- Lasswell, Harold D. and Kaplan, Morton A. Power and Society New York :
Yale University Press, 1951.
- Meksawan, Asa. The role of the Provincial Governer in Thailand
Bangkok : Institute of Public Administration, Thamasant
University, 1962.
- Morgenthau, Han J. Politics among Nations New York : Alfred A. Knopf,
1973.
- Morgenthau, Han J. Truth and Power New York : Praeger Publishers, 1970.
- Mosel, James N. "Thai Administrative Behavior," Toward The Comparative
Study of Public Administration eds. by William Siffin
Indiana : Indiana University, 1957.

- Nakata, Thinapan. Problems of Democracy in Thailand : Study of Political Culture and Socialization of Collage Student Bangkok : Praepittay International, 1975.
- Neumann, Franz L. "Approach to the Study of Political Power," Comparative Politics eds. by Ray C. Macridis and Bernard E. Brown. Illinois : The Dorsey Press, 1968.
- Palombara, Joseph La. and Weiner, Myron. "The Origin and Development of Political Parties," Political Parties and Political Development eds. by La Palombara and Weiner. New York : Princeton University Press, 1966.
- Pfiffner, John M. and Sherwood, Frank. Administration Organization Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall, Inc., 1965.
- Pye, Lucian W. Aspect of Political Development Boston : Little, Brown and Company, 1966.
- Sabine, George. A History of Political Theory New York : Holt (1937), 1966.
- Schwarzenberger, George., Power Politics New York : Frederick A. Praeger, Inc., Publisher, 1964.
- Smith, Bruce. Police System in The United States New York : Harper & Brothers Publishers, 1949.
- Sprout, Harold and Margaret. "Introduction," Foundations of National Power eds. by Harold and Margaret Sprout. New York : D. Van Nostrand Company, Inc., 1955.
- Stanton, Edwin F. Brief Authority London : Robert Hale Limited, 1957.
- Strauss, Leo. Natural Right and History (Chicago, Illionis : The University of Chicago Press, 1953).

Weber, Max. "The Tree Types of Legitimate Rule," The Berkley Journal of Sociology trans. by Hans Gerth, 1953.

Wertheim, W.F. Evolution and Revolution Middlesex : Penguin Books, 1974.

Wilson, David A. Politics in Thailand New York : Cornell University Press, 1967.

Winianski, Waren. "Machiavelli," A History of Political Philosophy eds. by Leo Strauss and Joseph Cropsey Chicago : Rand, 1964.

ภาคผนวก ๑.

คำกราบบังคมทูล

ในวันที่ ๓ กรกฎาคม รัตนโกสินทรศก ๑๐๘

ที่ ๑๔/๒๕๐๔

ศาลโบรืสภา

วันที่ ๒๖ มิถุนายน รัตนโกสินทรศก ๑๐๘

ขอเฝ้าละองธุลีพระบาทเกล้า ฯ พระอาญาไมพนเกล้า ฯ

ถวายทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานกระแสพระราชดำริซึ่งทรงพระราชปรารภ
กวยการไปลิตกรุงเทพ ฯ ซึ่งติดกันกับเมืองสิงคโปร์ควรจะทำอย่างไร จึงจะให้เป็นการดีเสมอเขาได้
ในชาพระพุทฺธ เจา เรงคินัน พระ เฑษพระคุณหาที่สุคมิโค

การไปลิตนี้ ตั้งแต่ชาพระพุทฺธ เจา เชารับราชการฉลองพระ เฑษพระคุณในกรมพระนครบาล
ก็โคเห็นความเสี่ยของไปลิตในทุกวันนี้ตามแบบที่ เป็นมาแต่เดิม จึงโคคิดจับเหตุแก้ไข เรียบเรียง
ความเห็นไว้ทีละน้อย หมายถึงเมื่อมีโอกาสที่จะกราบบังคมทูลพระกรุณาขอรับพระราชทานพระบรม-
ราชานุญาตจัดโคเมื่อโค ก็จะได้นำข้อความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบโคเฝ้าละองธุลีพระบาท
กรั้นเมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ จะให้จัดการในตำแหน่งกรมใหญ่ ๆ ให้เป็นแบบแผนลงไว้
ชาพระพุทฺธ เจาจึงโครวบรวมข้อความเรื่องไปลิตที่ เป็นต้นของการในหน้าที่กระทรวงนคราภิบาล
เรียบเรียง เป็นความเห็นรวมลงในหน้าที่ส่วนการกองตระเวนขึ้นไววกอนแล้วเสร็จ แต่ยังมีโคนำขึ้น
ทูลเกล้า ฯ ถวาย พระเหตุเห็นควยเกล้า ฯ ว่าการที่จะจัดโคขึ้นนี้ จะต้องจำนายพระราชทรัพย์
ออกอีกมาก แต่กรมพระนครบาลนี้ ยังมิโคจัดการสิ่งโคใหม่ประโยชน์เป็นเงินแผ่นดินขึ้น จะคิดจัดแต่
การที่เงินออกฝ่ายเดียวก็ยังไม่เป็นความสมควร ชาพระพุทฺธ เจาจึงจะคิดจัดการออกกฎหมายรักษา
พระนคร (Municipal Law) กับการนักโทษที่ เป็นการมีประโยชน์เงินแผ่นดินขึ้นก่อนแล้ว จึงจะ
จัดการไปลิตตามโคไปในภายหลัง แต่การที่จะจัดการหังปวงที่กล่าวมาแล้วนี้ ต้องอาศัยเหตุแห่งจัดการ
ในกรมกลางตนกระทรวงใหญ่ให้พนักงานเป็นหน้าที่ลงเสี่ยให้ เรียบร้อยกอน จึงจะจัดการกรมขึ้นที่
เป็นกิ่งตลอดไปโค ชาพระพุทฺธ เจาจึงโคกราบบังคมทูลพระกรุณา ขอรับพระราชทานพระบรมราชานุญาต
จัดเจ้าพนักงานในกรมพระนครบาลขึ้นใหม่ ให้มีหน้าที่ เฉพาะสิ่ง ๆ ฟังโครับพระราชทานพระ
บรมราชานุญาตให้จัดขึ้นตั้งแต่เดือนเมษายน รัตนโกสินทรศก ๑๐๘ นี้ ต่อมาจนทุกวันนี้ ชาพระพุทฺธ เจา

ก็ยังเรียบเรียงการจัดกฎหมายรักษาการพระนครกับกรมักโทษอยู่ แต่ได้ทำอยู่ที่ละน้อย ๆ เพราะ
ต้องกระทำการประจำหน้าที่ในเรื่องความอยู่มาก จึงมีเวลาทำได้น้อยนัก บัดนี้ ทรงพระราชปรารภ
ในเรื่องการกองตระเวนนี้ ข้าพระพุทธเจ้าจึงได้นำความเห็นที่ได้เรียบเรียงไว้แล้วนั้น ขอพระราช-
ทานทูลเกล้า ฯ ถวายทราบใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท

และในความเห็นที่เรียบเรียงไว้นี้ เรื่องกำหนดวางคนตระเวนประจำการนั้น ข้าพระพุทธเจ้า
คิดจะเติมในจังหวัดกรุงเทพฯ ที่ควรรักษาให้เรียบร้อยทั่วทุกตำบล แต่ควรแบ่งจัดไปก่อน แต่ตำบล
ใดนั้นสุดแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ

อนึ่ง กำหนดวางคนประจำหน้าที่แห่งละ ๒ คน เป็นคนอยู่ข้างจะมากนั้น อีกส่วนหนึ่งเป็น
การกำหนดไว้ว่าควรจัดชั้นแรก โดยเหตุนี้ข้าพระพุทธเจ้าคิดให้เดินรักษาเข้าไปในตรอกค้วย เพราะ
การวิวาทวิวังราวและลอบตีกันนั้น มักมีเหตุในตรอกหรือปากทางที่จะเข้าตรอกนั้นเป็นพื้น ค้วยถนนใน
กรุงเทพฯ ไม่เหมือนถนนประเทศฝรั่ง เป็นทางเล็กมากกว่าทางใหม่ ถ้ายุบายกระทำร้ายแล้วมักหลบ
เข้าไปในทางเล็กซึ่งไม่มีตึกและบ้านเรือนกันทางก็หนีหลบไปได้ทุกแห่ง อีกประการหนึ่งถึงในถนนใหญ่
ก็ยังมีคนที่กระทำร้ายมากกว่าประเทศฝรั่ง โดยเหตุเพราะโรงบ่อนเบี้ยมีมากตำบลน้อยอย่าง ๑ โรง-
ขายสุรายาเฒ่ามากตำบลอย่าง ๑ โรงรับจ่าน้ำมีมากตำบลอย่าง ๑ รวมการ ๓ อย่างนี้ ชักนำให้คน
กระทำความชั่วมาก เพราะถ้าเมาสุราเขาแล้วก็พาให้วิวาท ถ้าสุบยาเฒ่าไม่พอและเล่นเบี้ยเสียลง
ก็พาให้เที่ยววิวังราวและลอบตีของ เขาและเข้าไปจำหน่ายของที่โรงรับจ่าน้ำไ้ขายโดยไม่ชอบ เรน
ดังนี้ จึงกระทำให้คนชั่วกระทำร้ายไม่เบาบาง ถ้าต่อไปได้จัดลดโรงบ่อน โรงขายสุรา โรงรับจ่าน้ำ
ให้น้อยลงและมีขอพระราชบัญญัติตรวจโรงรับจ่าน้ำโดยแข็งแรงแล้ว คนที่กระทำร้ายคงจะมีน้อยลง
คนตระเวนประจำหน้าที่มากนั้นก็จะได้ลดลงได้อีก

อนึ่ง ตำแหน่งอธิบดีหรือจางวาง (Commissioner) กรมกองตระเวนนั้น เป็นตำแหน่งสำคัญ
หาตัวให้รับราชการได้โดยยาก ในชั้นแรกนี้การราชการในกระทรวงนครบาลยังมีหน้าที่ต้องชำระความ
อยู่ค้วยแล้ว จะต้องมีตัวอธิบดีหรือจางวางค้วย การจึงจะจัดตลอดไปไม่ขัดขวาง เพราะข้าพระพุทธเจ้า
จะกระทำการตรวจการในกรมกองตระเวนให้ได้ทั้งสี่ทุกสิ่งทุกอย่างไม่ได้ ต้องเป็นห่วงการที่มาตรวจ
พิจารณาความซึ่งไม่สามารถจะวางใจผู้อื่นได้นอกจากตรวจเอง ฝ่ายราชการในหน้าที่กองตระเวนนั้น

ก็เป็นการสำคัญที่จะต้องตรวจคนให้ไต่ทำการโดยแข็งแรงตามข้อบังคับโดยละเอียด และต้องตรวจ
การเงินมิให้มีการฉ้อฉลและทั้งต้องตรวจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จะได้ออกข้อบังคับเปลี่ยนแปลงแก้ไข
ความเหตุที่ที่เป็นไปอยู่เสมอ จึงจะต้องมีอธิบดีหรือจางวางที่เป็นคนสำคัญช่วยตรวจการอีกนาย ๑
แต่ถ้าไม่มีการชำระความเกี่ยวในกระทรวงนครบาลและในชั้นแรก กรมขึ้นในกระทรวงนครบาลที่
เป็นกรมสำคัญ ยังไม่ได้จัดให้เป็นไปโดยแข็งแรงแล้ว โดยจะยังหาตัวอธิบดีหรือจางวางให้รับราช-
การยังไม่ได้ ก็ยังไม่ตั้งก็ได้ ข้าพระพุทธเจ้าขอรับพระราชทานฉลองพระ เกษพระศุภในการตลอด
ไปได้เมื่อการนั้นได้ตั้งขึ้นพอเรียบร้อยแล้ว จึงหาตัวผู้สมควรให้รับราชการต่อไป

ข้าพระพุทธเจ้าเห็นควายเถลา ๆ ดังนี้ จะควรประการใดสุดแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ

ขอเดชะ

(ลงพระนาม) ข้าพระพุทธเจ้า นเรศวรวิสุทธิ

ภาคผนวก ๒.

ประกาศ

รวมกรมพลตระเวนกับกรมตำรวจภูธร

เป็นกรมเดียวกัน

มีพระบรมราชโองทานในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
คำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมให้ประกาศทราบทั่วกันว่า

ด้วยเกล้าที่แรกตั้งกรมตำรวจภูธรขึ้นใน พ.ศ. ๒๔๕๓ นั้น ก็ได้โปรดเกล้าฯ ให้มีหน้าที่
ทำการเป็นพลตระเวนหัวเมือง และมีเจงอยู่ในท้องตราราชสีห์ใหญ่ ลงวันที่ ๗ กรกฎาคม ร.ศ. ๑๑๕
นั้นแล้ว การต่อมาภายหลังจึงโปรดเกล้าฯ ให้ตำรวจภูธรมีฐานะในการส่งรองลงโทษอย่างกรม-
ทหารบก แต่ยังคงมีหน้าที่ทำการเหมือนอย่างพลตระเวนอยู่อย่างเดิม ทรงพระราชดำริเห็นว่า
ธรรมเนียมข้าราชการซึ่งปรากฏมาในแจกกระทรวงในกรุงเทพฯฯ ด้วย และธรรมเนียมนี้ถูกต้องกับ
แบบอย่างธรรมเนียมราชการ ซึ่งจัดรวมเข้าเป็นกองหลวงในประเทศทั้งหลายในปัจจุบันนี้เป็นอันมาก-
แล้ว ทรงพระราชดำริเห็นว่าสมควรจะจัดการแก้ไขธรรมเนียมราชการนี้ให้ดียิ่งขึ้น จึงทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติสืบไปดังนี้

ข้อ ๑ ตั้งแต่นั้นสืบไปให้รวมกรมพลตระเวนและกรมตำรวจภูธรเป็นกรมเดียวกัน มีอธิบดี
บังคับบัญชาการงานทั้งสองฝ่ายแต่ผู้เดียว อธิบดีภูธรและกรมพลตระเวนให้ขึ้นอยู่กับพระ-
นครบาล

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติพระธรรมนูญศาลทหารบก ว่าด้วยตำรวจภูธร พ.ศ. ๒๔๕๕
นั้นเสีย ให้ตำรวจภูธรมีฐานะที่ต้องหาว่าทำความผิดคดีอาญาพิจารณาในศาลสถิตย์ยุติธรรมอย่าง เดียว
กันกับกรมพลตระเวน และให้กรมตำรวจภูธรใช้กฎว่าด้วยการลงอาชญาฐานละเมิดวินัยสำหรับกรมพล-
ตระเวน พ.ศ. ๒๔๕๔ ซึ่งได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๓๒ ตอนที่ ๒๕ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน
พ.ศ. ๒๔๕๔ เป็นบทขอบังคับสำหรับลงโทษตำรวจภูธรกระทำผิดสืบไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกกรมตำรวจภูธร ซึ่งได้ตั้งขึ้นตามความตอนปลายในประกาศตั้งอธิบดีกรม
ตำรวจภูธรลงวันที่ ๑๓ กันยายน พ.ศ. ๒๔๕๖ ซึ่งมีอยู่ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๐ หน้า ๑๕๕๖
ลงวันที่ ๕ กันยายน พ.ศ. ๒๔๕๖

ข้อ ๔ หน้าที่ของตำรวจภูธรเคยกระทำมาก่อน และกระทำอยู่ในหัวเมืองทั้งหลาย ตามข้อ
บังคับสำหรับกรมตำรวจภูธรที่ให้มีตราพระราชสีห์ออกไปเป็นหลักข้อมบังคับยืนอยู่อย่างไรก็ให้ลงอย่างนั้นทุก
ประการ จนกว่าจะได้มีตราพระบรมทรงสิงห์ไปแก้ไขเสียใหม่

ข้อ ๕ ตำรวจภูธรซึ่งประจำอยู่ที่ หรือมีราชการต้องผ่านไปในหัวเมืองใด ๆ ก็คือให้ข้อ
บังคับบัญชาผู้ใหญ่ในราชการหัวเมืองแห่งนั้น ๆ ตามที่เคยได้บังคับบัญชามาโดยที่ขอบข่ายราชการ เสมอ
เหมือนคำสั่งของผู้ใหญ่ในกรมตำรวจภูธร

ข้อ ๖ ถ้ามีเหตุเกิดขึ้น ให้เห็นว่าหน้าที่ของตำรวจภูธรขาดตกบกพร่องหรือเกินกว่าการที่
สมควรจะ เป็นอยู่ ณ แห่งใดก็ดี หรือจะมีเหตุเกิดขึ้นให้ เห็นว่ามีการขัดข้องอยู่เพราะคำสั่งในกรม-
ตำรวจภูธรแก่งแย่งไม่ปรองดองกันกับคำสั่งของ เจ้าพนักงานในหัวเมืองแห่งใด ๆ ก็คือ ให้เสนาบดี
กระทรวงนครบาลทำเป็นกฎข้อมบังคับไว้ให้ เป็นหลักราชการและประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้ทราบ
ทั่วกัน

ข้อ ๗ ถ้าจะมีเหตุเกิดขึ้นในการรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองไม่ได้ดี โดยเกิด
มีโจรผู้ร้ายชุกชุมขึ้นเป็นต้นแล้ว และปรากฏว่าจะเป็นเพราะ เจ้าพนักงานในท้องที่กับตำรวจภูธรจะ
ขัดท้อถูกระหรือแก่งแย่งซึ่งกันและกัน ณ ที่แห่งใด ๆ ก็คือ ให้เสนาบดีกระทรวงนครบาล เสนาบดี
กระทรวงมหาดไทยและสมุหเทศภิบาลในเขตเหล่านั้น ๆ ปรึกษาหารือกันคิดอ่านแก้ไขความขัดข้อง
ซึ่งจะให้ เป็นที่เสียหายในราชการอยู่นั้น ให้เป็นผลสำเร็จประโยชน์การรักษาความสงบเรียบร้อยของ
บ้านเมืองให้ดียิ่งขึ้น

ข้อ ๘ ให้เสนาบดีกระทรวงนครบาล รวบรวมข้อมบังคับเป็นหลักราชการของกรมตำรวจภูธร
ตามที่ได้มีตราพระราชสีห์ออกไปแต่ก่อนแล้ว และมีข้อความที่สมควรจะใช้ได้ต่อไปนั้น มาพิมพ์ประกาศ
ไว้ในราชกิจจานุเบกษาควย

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๔๕๕

เป็นวันที่ ๑๓๕๔ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

ภาคผนวก ๓.

ประกาศ

ตั้งอธิบดีกรมตำรวจและกรมพลตระเวน

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร พระมงกุฎเกล้าเจ้า-
อยู่หัว คำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมสั่งว่า

ตามประกาศรวมกรมตำรวจและกรมพลตระเวน ให้มีอธิบดีบังคับบัญชางานทั้งสองฝ่าย
แต่ผู้เดิมนั้น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นายพลโท หม่อมเจ้าคำรบ อธิบดีกรมตำรวจ
เป็นอธิบดีกรมพลตระเวน และโปรดเกล้าฯ ให้นายหม่อมราชวงศ์ อีริก เซนต์ เย. ลอสัน อธิบดีกรม-
พลตระเวนและหม่อมราชวงศ์ตรี อี. คัมเบิลยู. รอดเตอร์ เป็นที่ปรึกษาราชการในกรมตำรวจ
และกรมพลตระเวน ตั้งแต่วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๔๕๔

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๕๔

เป็นวันที่ ๑๘๖๖ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

ภาคผนวก ๔.

ประกาศ

จัดวางโครงการกรมตำรวจ

ประชาธิปไตย ป.ร.

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่สภานุแทนราษฎรถวายคำปรึกษาว่า สมควรจัดวางโครงการกรมตำรวจขึ้นใหม่ เพื่อให้ได้ราชการดียิ่งขึ้น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศด้วยคำแนะนำยินยอมของสภานุแทนราษฎรโดยขอความต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้เปลี่ยนชื่อ "กรมตำรวจภูธร" เป็น "กรมตำรวจ" ให้เป็นกรมชั้นอธิบดี และมีรองอธิบดีเป็นผู้ช่วย

ข้อ ๒ กรมตำรวจแบ่งกิจการออกเป็น ๔ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ กองบังคับการ

ส่วนที่ ๒ ตำรวจนครบาล

ส่วนที่ ๓ ตำรวจภูธร

ส่วนที่ ๔ ตำรวจสันติบาล มีหน้าที่เป็นกำลังช่วยเหลือตำรวจนครบาลและภูธร

ข้อ ๓ ให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยจัดแบ่งแผนกงานย่อยออกไปตามสมควรแก่รูปการ และเมื่อได้รับอนุมัติของคณะกรรมการราษฎรแล้วให้ถือว่าเป็นอันใช้ได้

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นปีที่ ๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับพระบรมราชโองการ

พระยามโนปกรณนิติธาดา

ประธานคณะกรรมการราษฎร

(๔๔ ร.จ. ๔๕๒ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๔๗๕)

ภาคผนวก ๕.

กฎมณเฑียรบาลที่ตำรวจเกี่ยวของ

กฎมณเฑียรบาลข้อที่ ๒๑ "อนึ่งถ้าเสด็จหนเรือ บูรบรรคาแห่ ขุนคาบ ขุนเรือและประตูเรือ คั้งแนบกันประทัมอยู่คดีไปมากคและดูรายกค่อ กบฏ โจร เบาหลายากคี่ แลถวายฎีกากคี่เข้ามาใน ประชุมทราคไทย ประตูขุนคาบ ประตูตำรวจ ดึงเรือคั้งเรือกันให้โมกผา ถามิฟังให้ขวางควยอิฐควย โบกคาย ถามิฟังให้ขวางน้ยคี่เรือคอกมา ถาหอคพระ เนทร เห็นแลคร์สเรียก เข้าไปให้เอาเรือให้รับ ถาแลอยู่คเเข้าไป แลมิคเหาแหนไซ้ โทษขุนคาบขุนเรือคตำรวจในพันคกริบเรือ"

กฎมณเฑียรบาลข้อที่ ๒๓ ความว่า "อนึ่งสมเด็จหนอพระพุทธร เจากคี่ พระราชกุมารกคี่ มีกิจแล เข้ามาในเรือประตูไซ้ ให้เรือประตูโมกผาถามิฟังให้ขวางควยหัวคาย (เสาเชื่อน) ถามิฟังให้ขวางควยหอก ถาหอคพระ เนทร เห็นคร์สเรียกให้เอาเรือประตูรับอย่าให้เข้ามาควยเรือเอง ครั้งมาถึง ให้อยู่คแคเรือ ให้ขุนคตำรวจนังกลางกันอยู่ ถามิทำคตามโทษถึงคาย"

กฎมณเฑียรบาลข้อ ๒๕ ความว่า "อนึ่งขวางวัง ชาวสนมคตำรวจในบรรคานขันหมาก แลมิคเขานขันหมากโทษหะปาก ถาพระราชพิคี่แซกเมืองครองบงคมาเสียคังโคตร อนึ่งบูรรคานขันหมาก คื่อขวางวังคตำรวจในชาวสนมมิคถูกกาลเทศะ แลขานพรอมกันคี่คเียวโทษคคี่ปาก"

กฎมณเฑียรบาลข้อ ๓๐ ความว่า "อนึ่งอัยการคตำรวจใน ถาเสด็จขึ้นเขาแลเขาถ่า ขึ้นปรางคี่เขาพระวิหารให้ขุนคาบเขาคนแลวให้นายแวงคนแลวให้กันยุบาคคนเลาเป็น ๔ จึงเชิญเสด็จ เมื่อเสด็จ คตำรวจในแนบสองขาง นายแวงคคี่ ขุนคตำรวจ ขุนคาบอยู่คแคขางกลางครันเสด็จถึงขางใน คตำรวจในอยู่ขานประตูขางใน นางแวงอยู่ขานประตูขางนอก ขุนคาบอยู่เชิงบันคเเชิงเขา ถาเสด็จ แลมิดูรายคค็อกบฏ แลคนปลอมกคี่ สุนัข เสือ หมี โก กระบือ งูพิศมกคี่ โทษขุนคาบ โทษคตำรวจใน- หนึ่ง โทษนายแวงหนึ่งถึงคาย"

กฎมณเฑียรบาลข้อ ๕๔ ความว่า "อนึ่งขุนคาบ ขุนเรือ ขุนขาง ขุนคตำรวจ อยู่ลอมวงแล- ขาศคี่ปลอมถึงพลับพลาคเให้คคี่หัวคคี่เทาคระเวนเสียบไว...."

กฎมณเฑียรบาลข้อ ๑๐๗ ความว่า "อนึ่งผู้เป็นสมุหคตำรวจให้จงรักภักคี่ ในพระบาทสมเด็จ บรมบพิตรพระพุทธร เจาอยู่หัว อยาให้ราคาญคเืองพระทัย จงมิโจจงรักอันชอบอันจริง แลให้ระวังระไว พิทักษ์รักษา บงคัมบงคัษาลูกขุนมุลนาย หัวหมัน แหแหนพระผู้เป็นเจา แลหามปรามผู้คนขจรเขาออก

นายตำรวจ เลว ลอม วง ตาม ชาย ตาม ขวา ถ้ามีการฉลองการออกพรรษา การบวชนาคหลวงนั้นให้หญิงสม
ปักลายใส่เสื้อครุย คาคคบาย แห่ ออกพรรษาเสด็จ ฯ ไปกราบบาทพระ ณ วัดพระศรีสรรเพชญ์
ขุนตำรวจ ปลัดตำรวจ โคเปิดประตูใหญ่ พระธรรมศาลา เขามาซักพระออกมาให้ชาทูละออง ฯ
ถวายบาตร ถ้ามีพระมหาชาติของหลวงนั้น เจ้ากรม ปลัดกรม ซึ่งอยู่เวรนั้นไปกราบพระทวยเทียน
ประจำกัน มหาคเล็กถวายเทียนฉลองพระหัตถ์ทุกกัณฑ์

ถ้าเสด็จ ฯ ไปทอดพระเนตรชายฉัตรพานสนานการแห่สิ่งใด ๆ นั้น เจ้ากรมปลัดกรมหญิงสม
ปักลายใส่เสื้อครุย คาคคบาย แห่ที่ประทับพระเสด็จไป แลหัวหมื่นท้าวสี่พันนาย ตั้งแห่เตนออกประตู
พรหมทวารควยเครื่องสูง ครั้นเสด็จถึงพลับพลาแล้ว เจ้ากรมปลัดกรมหัวหมื่นวิ่งออกไปเฝ้า ณ ห้อง
สนานนอกกำแพง ขุนตำรวจโคคอยสั่งแลเกณฑ์ให้ตั้งประจำวาง หามปรามตามชายขวา ถ้าทรงพระกรุณา
ให้เร่งขางเร่ง แลแห่แห่ขุนตำรวจได้รับแล้วให้หัวหมื่นไปเร่ง

ถ้าเสด็จ ฯ เป็นการปกติ เป็นกระบวนประพาสแลทอดพระเนตร เสื้อแห่ใดนั้นหญิงมาแถบไหน
หมเสื้อหนาว เสื้อหนาวเกี้ยวมาเกี้ยว ถือหอกแห่ตามกระบวน ครั้นเสด็จถึงพลับพลาแล้วจับกรมปลัดกรม
หัวหมื่นท้าวสี่พันนาย ขึ้นรักษาหน้าทคอยรับสั่งดูหนึ่งตรง เสื้อทนายสระ เค็จทางพาพระที่นั่งสิ่งใด
แลเสด็จควยฉลองพระบาทกัณฑ์ ทรงท้าวสั่งประการใดมิได้จำเพาะข้อ ถ้าแลในพระราชวัง เป็นพนักงาน
ชาววังรับสั่ง นอกพระราชวังพนักงานขุนตำรวจได้รับสั่ง

ถ้าทรงวาวเพลาเขาเย็นนั้น เจ้ากรมปลัดกรมอยู่เวร เขามาคอยกราบทูลพระกรุณาควย
ลมกลาลมออน ครั้นเสด็จไปทรงวาว เจ้ากรมปลัดกรมซึ่งอยู่เวรประนมมือแห่เสด็จ ฯ ไปจนถึงลาน
ทรงวาว ณ ส่วนกระต่ายแล้วเฝ้าคอยรับสั่ง ครั้นวิ่งวาว (คือวิ่งรอก) เรียกหัวหมื่นท้าวสี่ ตำรวจเลว
ขึ้นไปวิ่งราวแลเกณฑ์ให้คอยค้ำสายป่าน ถ้าพานวาวปักเป่ามานั้นได้เอาบุญชุกรามทูลพระกรุณาตามข้อ
ทุกครั้ง ถ้าทอดพระเนตรการสิ่งใด ๆ ดูจแต่งตัวไม้นั้น เจ้ากรมปลัดกรมเฝ้าแลตรวจตราดูการ

ถ้าเสด็จ ฯ ออกประตูทชาย ทอดพระเนตรขางบ่ารู ขางฉัตรพานถวายตัวในพระราชวังนั้น
เจ้ากรมปลัดกรมหญิงสมปักใหม่หมเสื้อครุยคาคคบาย แห่เสด็จไปถึงที่ทอดพระเนตร แลเฝ้าคอยรับสั่ง
แลหัวหมื่นสี่ตำรวจเลวคอยหามปรามแลเห็นทนายถือส้อมสาวรักษาพระที่นั่งตามชายตามขวา แลเจ้า
กรมปลัดกรมตำกรมเฝ้าทูลละออง ฯ อยู่ ณ ที่ใด ๆ แลแห่เสด็จก็ ถ้าทรงสั่งให้ไปเอาราชการ

ประการใด ๆ นั้น ขุนตำรวจรับสั่งแล้ว สั่งให้แต่ปลัดตำรวจหัวหมื่นตัวสี่ไปตามควรรถช่วยขอราชการ
ใหญ่หน่อย ถ้าทรงสั่งจำเพาะจึงให้ขุนตำรวจไปตามรับสั่งแต่เรือตามเสด็จ ๆ นั้น มิได้ห้าม

อนึ่งถ้ามีการโสกันต์ลงสระ เจ้ากรมปลัดกรมขุนงสมปักลายหมเสื้อครุยใส่พอกเกี่ยวตาม
บรรดาศักดิ์ ถ้าเสด็จเป็นการพยุหยาตรา เจ้ากรมขุนงสมปักลาย หมเสื้อหนาวเกี่ยวเจียรมาดเจ้า-
กรมตะพายกระบี่ ปลัดกรมคาคคยา หัวหมื่นถือหอกตะพายคานตัวสี่คาคคยา พันทนายตะพายคานแห
ตามกระบวน เกณฑ์ให้จุกช่องแต่ในกรุง

อนึ่งถ้าเสด็จทรงปืน พันทนายตำรวจในซ้ายขวาโค้งป้อมปักเป้าสี่ไลป้อมถาทรงไขทุลละ-
ออง ๆ หักยิงปืนนั้น ตำรวจในก็โค้งป้อมปักเป้าแล เจ้ากรมปลัดกรมขุนอยู่เวรได้ตรวจเอาบัญชีผู้ยิงผิด
ยิ่งถูกกราบทูลพระกรุณา

ถ้าเสด็จ ๆ ทรงเรือศรีสังฆาล เรือกราบไปแห่งใดนั้น เรือปลัดตำรวจนำเสด็จลำหนึ่ง-
ตามเวร หรือเจ้ากรมปลัดกรมทั้งนั้นตามเสด็จ ๆ สิ้นเรือตามชั้นหนึ่ง แต่เรือเจ้ากรมสองลำ แลเรือ
เจ้ากรมปลัดกรมทั้งนั้นอยู่ชั้นสอง ถ้าทรงไขเรือชั้นหนึ่งไปลำหนึ่งแล้วจึงให้เรือชั้นสองรับขึ้นไปให้คอ
ชั้นหนึ่งสองลำอย่าให้ขาดได้ ถ้าเป็นทางคลองแคบนั้น เกณฑ์หัวหมื่นตัวสี่พันทนายถือหอกแห่ทั้งสองฟาก-
คลอง เพลากลางคืนให้เอาคนไปปักวางราวเพลิงควย แต่สะพานหินนั้น เกณฑ์ให้พันทนายคอยจุกช่อง
ทั้งสองฟากสะพาน ถ้าเพลาค่ำให้ทนายคนเอาคนปักข้างคลอง

ถ้าเสด็จไปพระราชทานกรูณ เพลาเวลานั้นให้เกณฑ์ปลัดตำรวจถือหอกแห่เสด็จ ๆ ขึ้นวัด
วัดละคน แลเกณฑ์หัวหมื่นตัวสี่พันทนายล้อมวงแลคนวัดทุกวัด ถ้าเสด็จพระยุหยาตรา ทรงเรือพระที่นั่ง
กึ่งมหาเทพมหามนตรีขุนงสมปักลายใส่เสื้อครุยใส่พอกเกี่ยว (ไปลง) หน้าเรือพระที่นั่ง บอกลมหากเล็ก
ถือพระแสงคอยคุ้มอง

ถ้าเสด็จ ๆ ทางสถลมารคแห่งใด ๆ มีหลักร้อยหลักกรุย ขุนตำรวจก็ได้ถือระยะทางกราบทูล
ความระยะ แลพันทนายตำรวจในก็ค้อมองขึ้น เกยควย...."

ร. ที่ ๓๓๘
๘๘

ได้ความตามที่พิจารณาโดยรายวันวันพฤหัสบดี ได้ความรับเป็นสัจจะว่าอายุผู้ร้าย เป็น
โปลิศฝั่งตะวันตก^๑ และราษฎรก็ทำเรื่องรាយขึ้นกล่าวโทษหลวงภักดีบรมนาถ ว่าไม่ได้จัดให้
โปลิศรักษาการ^๒ เต็มที่นั้น

เห็นว่าโปลิศฝั่งปากข้างโน้น^๒ ไม่มีผู้ใดบังคับบัญชาลดยตัวอยู่ ให้กรมหมื่นภู เวศธำรงศักดิ์
บังคับบัญชาเสียทั้ง ๒ ตำบล คิดอ่านตั้งมูลนายแลจัดการให้เรียบร้อยจงได้

สั่งตั้งแต่วันเสาร์ ขึ้น ๕ ค่ำ เดือนยี่ ปีมะเมีย จัตวาศก ทศกราช ๑๒๔๘^๓

สยามินทร์

ร. ที่ ๔๔๖
๘๕

ถึงกรมหมื่นภู เวศธำรงศักดิ์ ขวัญเจษจดหมายมาเรื่องหลวงกิจจาจิ้นสยาม กับพวกลูกจ้าง
โรงสี^๔ ทางเขมรตลิก วิวาทกันนี้ดูเป็นการใหญ่โตมากกลัวจะลุกลามมากไป ซึ่งจัดโปลิศเพิ่มเติมลงไป
แลมีคำสั่งนั้นชอบด้วยราชการแล้ว

หากจะลุกลามมากไปเหลือกำลังโปลิศ ก็ให้ขอทหารที่เจ้าหมื่นไวย^๕ นั้นไปส่งไปขวัญแล้ว
จดหมายมา ๗ วันอาทิตย์ ขึ้น ๑๐ ค่ำ เดือนอ้าย ปีมะแม เบญจศก ๑๒๕๔^๕

สยามินทร์

^๑ ฝั่งธนบุรี

^๒ หลวงภักดีบรมนาถ (แปน)

^๓ ตรงกับวันที่ ๑๓ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๕

^๔ เจ้าหมื่นไวยวรรณ (เจิม แสงชูโต) ผู้บังคับการทหารหน้า ภายหลังเป็นจอมพลเจ้าพระยา

สุรศักดิ์มนตรี

^๕ ตรงกับวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๖

ร. ที่ ๕๓๒
๘๖

ถึงกรมหมื่นภูเรศธำรงศักดิ์ ๖ ้วยพระยาภาสกรวงศ์ ๖ ึ่งความมาว่าลูกจ้างมีสเตอร์-
คากอสตา เอามีคแห่งมีสเตอร์คากอสตา มีบาดแผลฉกรรจ์เห็นจะตาย อายุลูกจ้างที่แห่งนั้นว่า
พระเทพคุณ^๗ ได้ตัวมาส่ง เธอแล้วให้เธอพิจารณาความเรื่องนี้เสียให้ตลอด ไทยแห่งฝรั่งนานนานปี
ให้ระวังให้ดี อย่าให้มันหลุดไปไต่ฝรั่งจะตบกันวุ่นนัก

จดหมายมา ๗ วันจันทร์แรม ๖ ค่ำ ปีมอก ฉศก ศักราช ๑๒๘๖^๘

สยามินทร์

(สำเนา) ร. ที่ ๒๕๗/๔๕ ก.น. ๒๕ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท

วันอาทิตย์แรม ๑๔ ค่ำ เดือน ๔ ปีมก นพศก ศักราช ๑๒๘๕^๙ ซึ่งกษัตริย์กรมพระนครบาล
ปรึกษาโทยอายุจ้อย ซึ่งพันนายนาทนต์ เคนเรืออุบลมูรติศตาย มานั้นชอบแล้ว แต่ให้ยกโทยเขียน
อายุจ้อยสามยก ๘๖ ที่ นั้นเสียให้เจ้าพนักงานกรมพระนครบาลรับราชวาทวุศตรกรรยา มาทนายแล
ทรัพย์สินของซึ่ง เป็นสวัสดิฐานภททรัพย์และอวิญญูณภททรัพย์ บรรดา เป็นของอายุจ้อย เป็นของแผ่นดินให้
สิ้นเชิง แล้วเอาตัวอายุจ้อยไปประหารชีวิตตามคำปรึกษา

สยามินทร์

^๖ พระยาภาสกรวงศ์ (พร มุนนาค) ต่อมาเป็นเจ้าพระยาภาสกรวงษ์

^๗ พระยาเทพคุณ (สิน)

^๘ ตรงกับวันที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๒๗

^๙ ตรงกับวันที่ ๑๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๓๐

ร. ที่ ๒๙๒ ก.น. ๑๑
๕๖

พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท

วันศุกร์ขึ้น ๙ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีชวด สัมฤทธิศก ศักราช ๑๒๕๖^{๑๐}

ถึง กอมมิตีพระนครบาล

ควยจดหมายที่ ๒๖ มาว่าควยจะจัดไปลิตีรักษาการณโนกำแพงเมือง เป็ลี่ยนทหารแลจะได้อักการ เร็องสูบน้ำกัยเพลิงควย กัยขออนุญาตจัดไปลิตีออกลาดตระเวนถนนสี่ลม ครอบถึงศาลาแกงถนนหัวลำโพงอีกกองหนึ่ง กัยขออนุญาตเพิ่มไปลิตีห้องที่ถนนเจริญกรุงตั้งแต่คอกกระบือตลอดถึงบางคอแหลม ส่งบวชี่จำนวนคนไปลิตีจำนวนเงินเดือน ซึ่งขออนุญาตขึ้นใหม่มาบนได้กรววจุแล้ว เห็นชอบควยความที่ถ่านมาบนี้แล้ว อนุญาตให้จัดการตามตัวทุกประการ

สยามินทร์

ร. ที่ ๒๔๔ ก.น. ๘
๕๖

พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท

วันอาทิตย์แรม ๑๖ ค่ำ เดือน ๑๖ ปีชวด สัมฤทธิศก ศักราช ๑๒๕๖^{๑๑}

ถึง กอมมิตีกรมพระนครบาล

ควยมิสเตอร์ไซโนมน ยื่นเรื่องราวฉบับหนึ่งว่าควยตัวทำนิต กอมมิตีกรมพระนครบาลปริกษาให้ลออกเสียจากตำแหน่งนายตรวจไปลิตี จะขอรับราชการแลขอรับเงินเดือนต่อไป เห็นว่ามันทำนิตไคลงโทษก็นานมาแล้วมีความสงสารอยู่ว่าไม่ได้อาศัยในบังคับชาติโค ให้ยกโทษที่เป็นการทำโทษแล้วเสียครั้งหนึ่ง เอาสัญญาทานบล อยาให้ทำการที่ผิดต่อไป แล้วให้เรียกไว้ไซราชการอีกครวหนึ่งเถิง

^{๑๐} ตรงวันที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๓๑

^{๑๑} ตรงวันที่ ๓ กันยายน พ.ศ. ๒๔๓๑

ประกาศ

ปลด ตั้ง และย้ายนายตำรวจ

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ปลด ตั้ง และย้ายนายตำรวจตามโครงการใน
ประกาศจัดวางโครงการกรมตำรวจ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๕ ดังต่อไปนี้ คือ

ปลดออกจากราชการ

๑. นายพันตำรวจตรี พระยาอาษาพลนิกร	ผู้บัญชาการตำรวจนครบาลกรุง เทพ ฯ
๒. นายพันตำรวจเอก พระยาบริหารนครินทร์	ผู้บังคับการตำรวจนครบาลชายพระนคร
๓. นายพันตำรวจเอก พระยาสุรการกำจัด	ผู้บังคับการตำรวจนครบาลธนบุรี เหนือ
๔. นายพันตำรวจเอก พระยาประสงค์สรรพการ	เจ้ากรมสารบรรณ
๕. นายพันเอก พระยาตรีสุรสงคราม	จเรกรมตำรวจภูธร
๖. อำมาตย์เอก พระยาพิชญ์แสน	สมุหบัญชีใหญ่
๗. นายพันตำรวจโท พระสมัคใจราษฎร์	ผู้บังคับการตำรวจนครบาลสายลำน้ำ
๘. นายพันตำรวจเอก พระยาอนันต์ยุทธการ	ผู้บังคับการตำรวจ ตำรวจภูธร-

มณฑลอยุธยา

๙. นายพันตำรวจเอก พระยาheimประยุตการ	ผู้บังคับการตำรวจมณฑลภูเก็ต
๑๐. นายพันตำรวจเอก พระยาเสนาอนันท์	ผู้บังคับการตำรวจภูธรมณฑลปราจีน
๑๑. นายพันตำรวจเอก พระปราบภัยบาล	ผู้บังคับการตำรวจภูธรตำบลพิษณุโลก
๑๒. นายพันตำรวจโท พระยาพดพิมาย	ผู้บังคับการตำรวจภูธรมณฑลอุดร
๑๓. นายพันตำรวจโท พระสท้านไทรภพ	ผู้บังคับการตำรวจภูธร มณฑลนครศรี-

พระบรมราช

ตั้งและย้าย

๑. นายพันตำรวจเอก พระยาอนุสรยุทธการ	ผู้บังคับการนครบาลธนบุรีใต้

เป็นรองอธิบดีกรมตำรวจ

๒. นายพันตำรวจเอก พระนรากรบริรักษ์
เป็นผู้บังคับการตำรวจสันติบาล	ผู้บังคับการตำรวจภูธรมณฑลพายัพ
๓. นายพันตำรวจโท พระพิจารณพลกิจ
เป็นผู้บังคับการตำรวจนครบาลพระนครเหนือ	ผู้บังคับการตำรวจนครบาลกองพิ เษม
๔. นายพันตำรวจโท พระอภิบาลมลลมิตร
เป็นผู้บังคับการตำรวจนครบาลพระนครใต้	ผู้กำกับการตำรวจนครบาลสายบางรัก
๕. นายพันตำรวจโท พระพินิจชนคดี
เป็นผู้บังคับการตำรวจนครบาลธนบุรี	ผู้กำกับการตำรวจนครบาลสายพระนคร
๖. นายพันตำรวจโท พระรามกสินทร
เป็นผู้บังคับการตำรวจภูธรภาคกลาง	ผู้บังคับการตำรวจภูธรมณฑลราชบุรี
๗. นายพันตำรวจเอก พระยาจรธรรมี
เป็นผู้บังคับการตำรวจภูธรภาคเหนือ	ผู้บังคับการตำรวจนครบาลสายคูสิต
๘. นายพันตำรวจเอก พระยาหารุณกรรม
เป็นผู้บังคับการตำรวจภูธรภาคตะวันออก	ผู้บังคับการตำรวจภูธรมณฑลนครราชสีมา
๙. นายพันตำรวจเอก พระยาธรรมาธิบดี
เป็นผู้บังคับการตำรวจภูธรภาคใต้	ประจำกรมตำรวจ

ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๔๗๕

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๕

พระยามโนปกรณนิติธาดา

ประธานคณะกรรมการราษฎร

รับพระบรมราชโองการ

(๕๕ ร.จ. ๕๕๔ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๔๗๕)

ประวัติเขียน

ชื่อ นายสิริวุฒิ หงษ์พานิช

การศึกษา รัฐศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยม) แผนกวิชารัฐประศาสนศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๑๖

อาชีพ เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมด้านการจัดการงานบุคคล ศูนย์เพิ่มผลผลิตแห่งประเทศไทย
กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม